

حکمرانی خاک در ایران، ارزیابی ظرفیتهای، فرصتها و تهدیدها

خلیل رضایی، دانشیار گروه زمین شناسی دانشگاه خوارزمی

Khalil.rezaei@khu.ac.ir

چکیده

خاک و تمامی جنبه های کاربردی، اقتصادی، معدنی و مخاطرات مربوطه به آن مسئله ای با اهمیت روزافزون بوده و توجه به آن تضمین کننده بستر پیشرفت و توسعه خواهد بود. در ایران خاک از جنبه های مختلف شایان توجه است. از یکسو خاک بستر کشاورزی و امنیت غذایی کشور است که برای کشوری که داعیه خودکفایی در کلیه محصولات کشاورزی دارد وجود بستر مناسب و بهینه الزامی است. خاکهای ایران از تنوع بالایی برخوردار بوده و در مجموع می تواند کلیه کمبودهای منطقه ای خویش را برطرف کند. البته ایران از دیدگاه فرسایش خاک متأسفانه جایگاه بسیار بدی دارد. به اعتقاد برخی محققین و کارشناسان ایران جایگاه سوم جهان و اول خاورمیانه را از این منظر دارد. خاکهای صنعتی ایران هم حاوی عناصر بسیار با ارزش استراتژیک و کمیاب بوده و هم اکنون استفاده های نادرستی از آنها می شود. در آینده ای نه چندان دور این منابع معدنی تعیین کننده نقش آفرینهای مهم سیاستهای جهانی می باشند. برخلاف آب، تا حدود زیادی حکمرانی خاک می تواند فارغ از مناسبات بین المللی و محدود به داخل مرزهای کشور باشد. در این مقاله مروری بر همه موارد فوق شده و تلاش می شود در کنار به موارد فرصت و تهدید، راهکارهایی پیشنهاد خواهد شد.

کلمات کلیدی: خاک، حکمرانی، کشاورزی، فرسایش، معدن، عناصر نادر خاکی.

Soil governance in Iran, evaluation of capacities, opportunities and threats

Khalil Rezaei, Associate Professor of Department of Geology, Kharazmi University

Khalil.rezaei@khu.ac.ir

Abstract

Soil and all practical, economic, mineral aspects and related risks are an issue of increasing importance and paying attention to it will guarantee the basis of progress and development. In Iran, soil is worthy of attention from various aspects. On the one hand, soil is the basis of agriculture and food security of the country, for a country that claims self-sufficiency in all agricultural products, it is necessary to have a suitable and optimal basis. Iran's soils have high diversity and can solve all regional deficiencies. Of course, Iran has a very bad position from the point of view of soil erosion. According to some researchers and experts, Iran ranks third in the world and first in the Middle East from this point of view. Iran's industrial soils contain very valuable strategic and rare elements, and now they are being misused. In the not-so-distant future, these mineral resources will be important players in global politics. Unlike water, to a large extent soil migration can be independent of international relations and limited within the borders of the country. In this article, all the above cases are reviewed and an attempt is made to propose solutions in addition to opportunities and threats.

key words: Soil, governance, agriculture, erosion, mining, rare earth elements.